

CUVÂNT ÎNAINTE

Prezentul volum este alcătuit din lucrările prezentate în cadrul Conferinței *Traducerile juridice în cadrul Uniunii Europene*, care s-a desfășurat în perioada 18-19 mai 2017 la Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, în cadrul evenimentului „Spot mâna Europeană la UAIC”. Astfel, conferința în sine a reprezentat o în fapt o srbătorire din perspectivă academică și juridico-lingvistică a integrării României în Uniunea Europeană, cu 10 ani în urmă. Lucrările prezentate au abordat teme precum procesul de traducere a acquis-ului comunitar și a altor documente în cadrul structurilor Uniunii Europene, instituții și poziții responsabile pentru traducere, cerințele necesare pentru acestea, problemele legate de plurilingvism și barierele lingvistice, tehnologii și proiecte menite a îndeplini neajunsurile. Organizatorii evenimentului și-au propus să aduc în prim plan un proces asiduu, crucial pentru funcționarea Uniunii europene, dar mai puțin perceput la nivelul cetățenilor săi – traducerea și un personaj caracterizat adesea prin modestia, ba chiar prin „invizibilitatea” sa – traducătorul dreptului european.

Problematika propusă a fost analizată din mai multe perspective:

1. din perspectiva teoriei traducerii: Întrebarea care stă la baza demersurilor teoretice este ce este și ce competențe presupune traducerea de texte juridice, care sunt dificultățile care rezultă din eventualele diferențe dintre sistemele juridice și care sunt consecințele aderării la UE din punctul de vedere al intensificării procesului de traducere.

2. din perspectiva profesioniștilor: traducătorii și juriștii lingviști din cadrul instituțiilor UE au prezentat aspecte legate de procedurile de traducere și cerințele necesare ocupării unor astfel de poziții în cadrul structurilor UE; managerii de agenții de traducere au prezentat, printre altele, aspecte legate de fenomenul de traducere înainte și după integrarea României în UE.

3. din perspectivă practică: cadre didactice cu experiență în domeniul traducerii de texte juridice și al limbajului juridic au organizat workshop-uri de traducere.

Lucrările conferinței au fost relevante atât pentru specialiștii din domeniu, cât și pentru studenții Facultăților de Drept și Litere, oferind un cadru ideal pentru dezbateri de ordin teoretic și analitic, precum și o

perspectiv multidisciplinar asupra posibilităților de dezvoltare a carierei și asupra tehnicilor de traducere.

Tema conferinței a volumului se încadrează într-un domeniu de cercetare relativ nou, cel al stilului juridic, care a luat o mare amploare în ultimele decenii, mai cu seamă în urma activității de traducere din cadrul Uniunii Europene, devenind obiectul studiilor interdisciplinare (drept comparat, drept comunitar, studii de traductologie și lingvistic). Spre deosebire de traducerea juridică generală, traducerea dreptului european presupune alte provocări și alte abordări, având în vedere, pe de o parte, lipsa culturii juridice specific dreptului național și, pe de altă parte, rigorile impuse traducerii/terminologiei/juridice prin procesul permanent de standardizare a terminologiei. Din această perspectivă, traducerea dreptului european se constituie ca un sub-domeniu al traducerii juridice generale, ce merită o discuție traductologică aparte. Într-un alt context, ne propunem ca demersul nostru să constituie un punct de plecare pentru cercetări ulterioare în domeniul traductologiei și al dreptului comparat.

Volumul este structurat pe trei teme abordate sistematic în lucrările propuse. În prima parte, *Etica traducerii și activitatea de traducere în cadrul instituțiilor Uniunii Europene*, Magda Jeanrenaud propune o analiză a unui domeniu ce nu a atins încă autonomia necesară pentru a deveni parte a traductologiei, și anume etica traducerii, Valeriu Ciuc pune în discuție folosirea limbii franceze ca „limbă comună de lucru” în cadrul Tribunalului Uniunii Europene, ca *Esperanto juridic*, Raluca Fenean realizează profilul jurist-lingvistului, Ana Maria Agafitei prezintă activitatea de traducere în cadrul Departamentului de limbă română al Direcției Generale Traduceri (DGT) a Comisiei Europene, tipurile de documente traduse și instrumentele de lucru, Andreea Monica Bulgaru pune în lumină funcționarea multilingvității instituțiilor UE și provocările acestora din perspectiva traducerilor.

A doua parte a volumului propune o abordare a traducerilor textelor juridice din perspectiva studiilor culturale, urmărind impactul asupra evoluției lingvistice și legislative: Carmen Ecaterina Ciobâc analizează specificul traducerii legislative europene prin comparație cu specificul traducerii juridice generale, Iulia Elena Zuptrasează unele caracteristici ale stilului juridic european și evaluează impactul traducerilor textelor juridice UE asupra stilului juridic și legislativei românești, Andreea

Hu anu urm re te s identifice puncte comune între maniera Monarhiei Habsburgice i a cea a Uniunii Europene de abordare a multilingvismului, aducând în discuție și conceptul de egalitate, Simona Catrinel Avarvarei și Nicoleta Rodica Dominte analizeaz efectele *transformării culturale* în cadrul arhitecturii multiculturale, pornind de la opinia lui Legrand, care sus in e c mo tenirea juridic este înr d cinat în tradi iile na ionale inedite i caracteristice, Ana-Maria Goldan î i propune eviden ierea modului de îndeplinire a standardelor de identificare a câmpurilor semantice i terminologice adecvate, precum și de înțelegere clar a tonului general i a mesajului transmis, cu referire la traducerea textelor Uniunii Europene în limba român .

Ultima parte a volumului con ine analize ale unor provoc ri ale traducerii textelor juridice: Ioana Maria Costea subliniaz rolul modelator i modificador al intervențiilor normative europene în materia dreptului financiar prin analiza unor aspecte din sfera dreptului bugetar, a dreptului fiscal i a paralelismului terminologic, Crina Leon prezint provoc rile traduc torului sau interpretului de norvegian în contextul lipsei unui limbaj standard, Ionu Tudor atrage aten ia asupra necesit ii investig rii con inutului conceptului în cadrul traducerii textului juridic, oferind exemple din limba englez , Alina Bruckner subliniaz importan a traducerilor în cadrul cursului de limb str in din perspectiva metodei comunicative de predare a limbilor str ine, pornind de la un atelier de traduceri realizat în cadrul unui curs de limb german .

Se cuvine a adresa gratitudinea noastr tuturor celor care au f cut posibil atât organizarea conferin ei, cât i publicarea prezentului volum, în speran a ca demersul nostru s fie primul dintr-o serie pe aceea i tem : domnului rector, prof. dr. Tudorel Toader, domnului Decan al Facult ii de Drept, conf. dr. Septimiu Panainte, doamnei prof. dr. Magda Jeanrenaud, doamnei prof. dr. Rodica Dimitriu, doamnei conf. dr. Ioana Costea, domnului prof. dr. Valerius Ciuc , domnului conf. dr. Marius B lan, doamnei traduc tor Nora Mihalache de la Comisia European . De asemenea, dorim s adres m alese mulțumiri profesioniștilor în domeniul traducerii juridice din cadrul instituțiilor europene, care ne-au onorat cu prezența lor, expunându-ne experiența relevantă pe care o dețin: Raluca Fene an, jurist-lingvist în cadrul Curții de Justiție a Uniunii Europene, precum i Ana-Maria Agafiței și Andreea Monica Bulgaru, ambele

traduc toare în cadrul Direcției Generale Traduceri din cadrul Comisiei Europene. Ne propunem ca această întâlnire a specialiștilor din domeniul dreptului comparat și al teoriei traducerii, pe de o parte, și a practicienilor traducerii, pe de cealaltă parte, să devină prima dintr-un ir întreg de comunicări care să pună bazele unei frumoase tradiții.

Iulia-Elena Zup, Carmen-Ecaterina Ciobâc